

Hejt i mowa nienawiści

WIEDZA W PIGUŁCE

Każdy z nas jest inny: różni nas wygląd, pochodzenie, religia czy poglądy. Mamy prawo do naszej odmienności i jej poszanowania, a jednak wielu z nas spotyka się na co dzień z niechęcią lub wrogością. Mogą się one przejawiać na jeden z trzech sposobów: jako **hejt**, **mowa nienawiści**, a w skrajnych przypadkach – jako **przestępstwo z nienawiści**.

Najogólniejszą formą wyrazu niechęci do kogoś jest tzw. **hejt** (ang. „to hate” – nienawidzić). Jest to komunikat wymierzony przeciwko komuś, mówiący o niechęci lub braku aprobaty, często niezbyt sprecyzowanej. Zazwyczaj wyrażony jest ostrymi słowami; bywa, że wulgarnymi. Autor hejtu (inaczej: hejter) ma na celu nie tyle przekazanie konstruktywnej krytyki na jakiś temat, a jedynie wyrażenie negatywnych uczuć związanych z kimś innym. Typowym przykładem hejtu jest nazywanie kogoś głupim, grubym czy beznadziejnym.

Niestety, hejt w internecie jest zjawiskiem tak powszechnym, że każdy, kto decyduje się na wystąpienia publiczne w tej przestrzeni, musi brać pod uwagę możliwość jego zaistnienia. Jeśli padniesz ofiarą hejtu, postaraj się go zignorować. Pomyśl, że taka wypowiedź świadczy raczej o samym hejterze niż o tobie. Nie staraj się wchodzić z nim w dyskusję – jemu przecież chodzi o nic innego, jak tylko o obrażenie i poniżenie.

Mowa nienawiści to inny rodzaj wyrażenia wrogości. To wypowiadanie się w celu obrażania lub wzbudzenia niechęci wobec jakiejś osoby czy grupy ze względu na jej tożsamość – np. etniczną, religijną, rasową, seksualną. Od hejtu odróżnia ją to, że u jej podstaw leży wroga postawa wobec konkretnego rodzaju tożsamościowej obcości oraz pragnienie jej wykluczenia. Mowa nienawiści wiąże się często ze wzbudzaniem strachu w jej ofiarach. One jednak, nawet gdyby chciały, nie mogłyby zmienić tego, przeciwko czemu skierowany jest negatywny przekaz mowy nienawiści. Tym większe jest zatem u nich wrażenie osamotnienia i poczucie zagrożenia.

Przestępstwo z nienawiści to dokonanie czynu zabronionego motywowanego uprzedzeniami. Polskie prawo jako przestępstwa określa: grożenie, znieważanie, nawoływanie do nienawiści i przemocy, dążenie do wyniszczenia grup etnicznych czy wyznaniowych, a także oczywiście stosowanie przemocy. Jeśli takie działania spowodowane są wrogością wobec czyjejś tożsamości – są to przestępstwa z nienawiści. Jak wszystkie inne, są one ścigane z urzędu.

Granice pomiędzy poszczególnymi rodzajami wrogich komunikatów bywają płynne: mowa nienawiści może przerodzić się w przestępstwo, jeśli np. wiąże się z konkretnymi groźbami. Wszystkie one jednak są zjawiskami, z którymi należy walczyć na co dzień. Ranią one konkretne osoby, niezależnie od tego, jak często spotykają się z wrogością.

SŁOWNICZEK

- **hejt**: komunikat wymierzony przeciwko komuś, mówiący o niechęci lub braku aprobaty, często niezbyt sprecyzowanej. Zazwyczaj wyrażony jest ostrymi słowami; bywa, że wulgarnymi
- **hejter**: osoba posługująca się hejtem, wymierzająca komunikaty przeciwko komuś
- **przestępstwo z nienawiści**:
- **mowa nienawiści**: wypowiadanie się w celu znieważenia jakiejś osoby czy grupy lub wzbudzenia niechęci wobec niej. Nawoływanie do przemocy jest typowe dla mo-

wy nienawiści. Często przyczynia się do rozpowszechniania rozmaitych uprzedzeń i kłamiwych stereotypów.

Tekst: Urszula Dobrowolska, scenariusz: Anna Walczak, konsultacja merytoryczna: Jan Dąbkowski. Materiał pochodzi z serwisu edukacjamedialna.edu.pl prowadzonego przez Fundację Nowoczesna Polska.

Udostępniono na licencji [Creative Commons Uznanie autorstwa - Na tych samych warunkach 3.0](https://creativecommons.org/licenses/by/3.0/).

Źródło: <http://edukacjamedialna.edu.pl/lekcje/hejt-i-mowa-nienawisci/>.

Publikacja dofinansowana ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Podstawa programowa:

Etyka, IV poziom edukacyjny

Cele kształcenia

I. Rozwijanie wrażliwości moralnej; umiejętność lepszego poznania siebie i rozwijania własnej tożsamości.

II. Kształtowanie rozpoznawania wartości moralnych oraz zdolności odróżniania dobra od zła; dokonywanie trafnej oceny moralnej podejmowanych działań w życiu osobistym, w grupie, szkole, społeczności lokalnej.

Podjęcie samokontroli i pracy nad sobą; przyjmowanie odpowiedzialności za słowa i czyny.

Nowa podstawa programowa:

Etyka, liceum i technikum

Treści nauczania

zna różne kryteria moralnego wartościowania i posługuje się nimi przy wyznaczaniu moralnej wartości czynów. wykorzystuje pojęcia dyskursu etycznego do analizowania przeżyć, działań i postaw bohaterów powieści, opowiadań, filmów, spektakli teatralnych, gier komputerowych.

wyjaśnia, dlaczego człowiekowi należy okazywać szacunek; kształtuje postawę szacunku wobec każdego człowieka.

Identyfikuje i analizuje problemy moralne dotyczące kwestii wolności słowa i jej granic.

podaje przykłady właściwego i niewłaściwego wykorzystywania nowych technologii, w szczególności technologii informatycznych.

identyfikuje i analizuje wybrane problemy moralne związane z postępem naukowo-technicznym (np. problem ochrony prywatności, ochrony praw autorskich, cyberprzemocy, rozwój sztucznej inteligencji, transhumanizm).

Informatyka, liceum i technikum

Treści nauczania

bezpiecznie buduje swój wizerunek w przestrzeni medialnej.

postępuje zgodnie z zasadami netykiety oraz regulacjami prawnymi dotyczącymi: ochrony danych osobowych, ochrony informacji oraz prawa autorskiego i ochrony własności intelektualnej w dostępie do informacji; jest świadomy konsekwencji łamania tych zasad.